

Inhoud

Inleiding

I. Doelstellingen	4
1. Geïntegreerd en integraal. Sleutelbegrippen in de cultureel-erfgoedwerking	4
1.1 Culturele archieven	4
1.2 Houtem Jaarmarkt	5
1.3 Inventarisatie LoS.....	7
1.4 Inventarisatie GeMuDes	7
1.5 Inventarisatie MAD	8
1.6 Erfgoedbank.....	8
2. Buiten de comfortzone van de traditionele erfgoedwerker.....	10
2.1 Uit goeie grond	10
2.2 Meer dan erfgoed. Erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn.....	17
2.3 Van gemeentemuseum naar gemeenschapsmuseum: MAD Melle	19
2.4 Het vliegveld van Gontrode tijdens WOI	19
2.5 Kinderen in bezet gebied	20
3. Zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed	21
3.1 Overlegstructuren op Vlaams, provinciaal en lokaal niveau	21
3.2 Inventarisatie religieus erfgoed	24
3.3 Erfgoeddag.....	25
3.4 Vrijwilligersbeleid en ontmoetingsdag vrijwilligers.....	26
3.5 VIAA.....	26
4. Het lokale ondersteuningsbeleid.....	27
4.1 Projectsubsidies	27
4.2 Groepsaanbod provincie.....	27
4.3 Uitleendienst.....	28
4.4 Vorming erfgoedactoren.....	28
4.5 Kenniscentrum en eerste aanspreekpunt.....	28
5. Interne werking van de cultureel-erfgoedcel	29
5.1 Uitbreiding van de werking van de projectvereniging: IOED Viersprong .	29
5.2 Beleid	29
5.3 Teamoverleg en dagelijks bestuur	29
5.4 Brede communicatie.....	29
5.5 Vormingen, studiedagen en sectormomenten voor personeel.....	30
5.6 Tussentijdse en jaarlijkse controle van de begroting	31
5.7 Administratieve taken	31

II.	Acties gekoppeld aan operationele doelstellingen	32
III.	Bestuur, reflectiegroep en personeel.....	35
	1. Raad van bestuur	35
	2. Reflectiegroep.....	35
	3. Personeel van de cultureel-erfgoedcel.....	35
IV.	Erfgoedcel Viersprong in de pers	36

Inleiding

Dit werkingsverslag gaat na welke specifieke acties in 2017 werden ondernomen om het diverse cultureel erfgoed van het werkingsgebied van de cultureel-erfgoedcel Viersprong op de kaart te zetten, te borgen en te bewaren, samen met alle enthousiaste erfgoedvrijwilligers en -organisaties en andere partners, rekening houdend met de strategische en operationele doelstellingen van het beleidsplan 2015-2020 zoals vastgelegd in de beheersovereenkomst 2015-2020.

Dit jaarverslag 2017 werd voorgelegd aan de reflectiegroep op 13 maart 2018 en werd op 21 maart 2018 goedgekeurd door de raad van bestuur van de projectvereniging Viersprong.

I. Doelstellingen

1. Geïntegreerd en integraal. Sleutelbegrippen in de cultureel-erfgoedwerking

SD 1° de zorg voor en de ontsluiting van het lokale cultureel erfgoed is gerealiseerd vanuit een geïntegreerde en integrale benadering;

1.1 Culturele archieven

Publicatie Leren archiveren

Naar aanleiding van de tweedaagse vormingsreeks 'Leren archiveren' in het voorjaar van 2016, werkten de cultureel-erfgoedcellen Land van Dendermonde, Leie-Schelde en Viersprong samen met Archiefbank Vlaanderen aan de publicatie 'Leren archiveren'.

De brochure 'Leren archiveren' is opgevat als een laagdrempelige handleiding waarin stap voor stap beschreven staat hoe een vereniging een archief duurzaam kan beheren, bewaren en tonen aan een publiek. In het voorjaar van 2017 werkten de cultureel-erfgoedcellen en Archiefbank Vlaanderen aan de inhoud van de brochure en stonden ze in voor de eind- en beeldredactie ervan. De publicatie wil verenigingen uit de regio bewust maken van de culturele waarde van hun archieven en van het belang van een doordacht archiefbeheer. De publicatie stimuleert het brede verenigingsleven om zorg te dragen voor hun archieven en om ze bekend te maken via het platform van Archiefbank Vlaanderen.

Op 9 februari vond een overleg plaats tussen de cultureel-erfgoedcellen en Archiefbank Vlaanderen over het programma van de voorstelling van de brochure en over de afstemming van de communicatie over de brochure.

De brochure werd voorgesteld op woensdag 26 april in de oude pastorie van Munte.

Het programma bestond uit:

- Verwelkoming en schets van de totstandkoming van de publicatie door Bertrand Vrijens, voorzitter erfgoedcel Viersprong
- Het belang van archiefbeheer en korte inhoud van de publicatie door Sophie Bossaert, Archiefbank Vlaanderen
- Twee good practices: de archiefwerking in het Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis dr. Maurits Gysseling vzw (DSMG) door Bert Vervaet en de geschiedenis en het ontsluiten van het Hoste-Sabbattiniarchief, een theaterarchief door Jean-Marie Heyerick
- Officiële overhandiging van de brochure en slotwoord door een vertegenwoordiger van erfgoedcel Leie-Schelde
- Receptie

De avond was volzet met 35 deelnemers.

De brochure werd gedrukt op 300 exemplaren. Erfgoedcel Viersprong bezorgde een exemplaar aan de archiefdiensten, bibliotheken en heemkundige kringen van de regio. Daarnaast bezorgden de cultureel-erfgoedcellen op vraag een exemplaar aan verschillende erfgoed- en culturele verenigingen in Vlaanderen. De stock van 300 exemplaren is uitgeput.

Passiespel Moortsele

Tijdens de inventarisatie van het religieus erfgoed van de Sint-Amanduskerk van Moortsele in 2016 kwam heel wat materiaal naar boven dat gebruikt werd in het passiespel van Moortsele, een evenement dat meer dan 30 jaar lang (1975-2007) plaatsvond in Moortsele en waar een groot deel van de lokale bevolking bij betrokken was.

Erfgoeddag 2016 met als thema Rituelen werd aangegrepen als gelegenheid om een oproep te lanceren naar beeldmateriaal, getuigen en archiefmateriaal allerhande. Heemkundig Genootschap Land Van Rode vertoonde dia's over het thema en er werden herinneringen opgehaald.

Na de tentoonstelling kwam heel wat 'nieuw' materiaal naar boven en alle bezoekers kenden wel 'iemand die de moeite waard was om te gaan interviewen'.

In de loop van 2017 werden een 15-tal getuigen gescreend en geïnterviewd door een van de vrijwilligers die betrokken was bij de inventarisatie van het religieus erfgoed van de kerk. Velen schonken beeld- en archiefmateriaal.

In 2018 zal het geïnventariseerde, verzamelde materiaal samen met de mondelinge bronnen overgemaakt worden aan het Rijksarchief.

1.2 Houtem Jaarmarkt

De cultureel-erfgoedcel organiseert jaarlijks een actie om het immaterieel cultureel-erfgoedelement Houtem Jaarmarkt te borgen en te promoten. Hiervoor werkt de cultureel-erfgoedcel samen met de heemkundige vereniging Heemkunde Houtem.

In 2017 creëerde erfgoedcel Viersprong, in samenwerking met Heemkunde Houtem, de cultuurdienst en de archiefdienst van Sint-Lievens-Houtem een duurzame tentoonstellingsmodule. De module moet de bezoekers van Houtem Jaarmarkt op een laagdrempelige manier in contact brengen met het lange jaarmarktverleden en met het immaterieel cultureel erfgoed van de veemarkt. De tentoonstellingsmodule werd opgevat als een zuil met vier zijden die elk een thema van de jaarmarkt belichten:

- het ontstaan van de jaarmarkt
- het unieke van de beestenmarkt
- de evolutie van plezier en leute op de jaarmarkt
- interessante weetjes zoals de paardenkeuring, de gelegheidscafés, de handenklap, Jan De Lichte, de Livinuslepel, de gastregio en WO I.

Teksten werden ruimschoots geïllustreerd met oude foto's, kaarten, tekeningen en ander archiefmateriaal uit de collectie van de archiefdienst van de gemeente en van Heemkunde Houtem. In de zuil werd een ideeënbus ingewerkt, waar mensen ideeën of suggesties rond de toekomst van de jaarmarkt konden deponeren. Daarnaast werden de teksten en foto's van de erfgoedzuil herwerkt

tot een folder. Die werd gretig meegenomen en geeft aan bezoekers de kans om de informatie thuis rustig na te lezen.

De erfgoedzuil kreeg tijdens Houtem Jaarmarkt 2017 een plaats in de thematent op het Marktpllein van Sint-Lievens-Houtem, tussen de kramen met streekproducten. Met de erfgoedzuil realiseerde erfgoedcel Viersprong met de gemeentelijke partners en de heemkundige kring een borgingsactie die de unieke aspecten van het immaterieel cultureel-erfgoedelement vastlegt. De erfgoedzuil maakt ook in de komende jaren deel uit van Houtem Jaarmarkt. De actie werd, net als de borgingsacties van de voorbije jaren, toegevoegd aan de databank Immaterieel Cultureel Erfgoed in Vlaanderen.

Erfgoedcel Viersprong coördineerde de creatie van de tentoonstellingsmodule en stond mee in voor de eindredactie van de teksten en beeldredactie.

Houtem Jaarmarkt participeerde in 2017 ook aan een eerste netwerkoverleg rond veemarkten, op vraag van de Stad Leuven en het CAG (centrum agrarische geschiedenis). De veemarkttraditie kampt in Vlaanderen met dezelfde problemen, knelpunten en uitdagingen. Via het netwerk wil het CAG de verschillende veemarkten rond de tafel brengen voor expertisedeling en praktijkuitwisseling. Op 13 juni kwamen we een eerste keer samen in Leuven, waar de burgemeester van Sint-Lievens-Houtem een toelichting gaf over het reilen en zeilen van Houtem Jaarmarkt.

De verschillende organisatoren van veemarkttradities werden bijgevolg uitgenodigd op de jaarmarkt van Sint-Lievens-Houtem waar ze een rondleiding kregen en er gesproken werd over de oprichting van een federatie van historische vee- en paardenmarkten. Er werd expertise uitgewisseld en adressen van vee- en paardenhandelaren werden verzameld.

Erfgoedcel Viersprong volgt de oprichting van een 'federatie van historische vee- en paardenmarkten' mee op, in samenwerking met de gemeente Sint-Lievens-Houtem, CAG en andere betrokken vee- en paardenmarkten in Vlaanderen en deelt waar nodig expertise rond het borgen van de jaarmarkttraditie.

1.3 Inventarisatie LoS (Lochristi Sierteeltmuseum)

In het najaar van 2015 startte de cultureel-erfgoedcel samen met de vzw Vrienden van Willy, het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) en de Provincie Oost-Vlaanderen met de inventarisatie van de collectie van het Lochristi Sierteeltmuseum. De collectie is ondergebracht in de gerestaureerde pastorie van Zaffelare en bevat verschillende unieke objecten die betrekking hebben op de sierteelt. De collectie is geïnventariseerd op stukniveau en is online raadpleegbaar via de provinciale erfgoeddatabank erfgoedinzicht.be. De inventarisatie past in het onderzoek dat gevoerd werd in het kader van het project 'Uit goeie grond' (zie ook 2.1 Uit goeie grond).

In 2016 werd de volledige collectie geïnventariseerd en gefotografeerd. In 2016 en 2017 werkte een vrijwilliger verder aan de overzet van de informatie op papier naar computer, in importeerbare Exceldocumenten voor de provinciale databank erfgoedinzicht.be. Per set van 100 objecten redigeerde erfgoedcel Viersprong de ingevoerde informatie. De sets werden vervolgens geïmporteerd door de provincie Oost-Vlaanderen in Erfgoedinzicht.be. In 2017 werden van de 892 objecten 599 objecten online geplaatst. In 2018 volgen de laatste series.

De cultureel-erfgoedcel was aanwezig op de bestuursvergadering van vzw Vrienden van Willy op 25 januari om een toelichting te geven over de stand van zaken van de inventarisatie en de organisatie van het toonmoment en om een aantal afspraken te maken over het beheer van de online collectie op erfgoedinzicht.be. Twee vrijwilligers van het museumbestuur volgden in 2017 de cursus Adlib van de provincie Oost-Vlaanderen zodat ze zelf de collectie kunnen beheren en aanpassen waar nodig. De cultureel-erfgoedcel begeleidt hen hierin waar nodig.

Op 16 februari organiseerde erfgoedcel Viersprong, in samenwerking met de gemeente Lochristi, vzw Vrienden van Willy en het CAG (centrum agrarische geschiedenis) een toonmoment van de online collectie op erfgoedinzicht.be.

Programma:

- Verwelkoming door schepen Hervé Stevens + toelichting over het toeristisch potentieel van het museum.
- Toelichting door Bert Woestenborghs van CAG (Centrum Agrarische Geschiedenis) over het belang van de collectie van het Sierteeltmuseum en over het belang van inventarisatie.
- Toelichting door Elisa De Puysseleir van de erfgoedcel Viersprong over het vrijwilligerstraject en de resultaten. De collectie op erfgoedinzicht.be wordt getoond.
- Receptie

Tussen elk programmapunt vertelde een gids van het Lochristi Sierteeltmuseum a.d.h.v. een museaal object een anekdote of verhaal over een object dat de bezoekers altijd weet te boeien. De papieren en digitale inventaris worden in het LoS en bij de cultureel-erfgoedcel bewaard.

De avond was volzet met 45 deelnemers.

De inventarisatie van het Lochristi Sierteeltmuseum kwam in 2017 ook aan bod op de jaarlijkse ontmoetingsdag van Erfgoedinzicht van de provincies Oost- en West-Vlaanderen op 15 mei in Kortrijk. Het traject en de resultaten werden er door erfgoedcel Viersprong toegelicht als good practice.

In 2017 werd de erfgoedcel Viersprong betrokken bij de herinrichting van het museum. Op 19 december vond een overleg plaats met alle betrokkenen: de gemeente Lochristi, de vzw Vrienden van Willy, MADOC en erfgoedcel Viersprong. De herinrichting staat gepland in 2018. De cultureel-erfgoedcel gaf er advies over de inhoudelijke en esthetische invulling van het museum.

1.4 Inventarisatie GeMuDes

Het Gemeentelijk Museum van Destelbergen (GeMuDes) is een gemeentelijke vzw die een collectie museale stukken en een documentatiecentrum beheert met de inzet van vrijwilligers.

Het GeMuDes wil op termijn de museale collectie inventariseren en nam hiervoor in 2017 contact op met erfgoedcel Viersprong. Op 19 juni vond een eerste overleg plaats tussen de gemeente Destelbergen, GeMuDes, de provincie Oost-Vlaanderen en erfgoedcel Viersprong. De werking van de

provinciale databank erfgoedinzicht.be werd toegelicht alsook een plan van aanpak bij de inventarisatie van de museale stukken.

Dit traject wordt in 2018 verder gezet.

1.5 Inventarisatie museum, archief en documentatiecentrum Melle (MAD)

In 2017 werkte het MAD intern verder aan de inventarisatie van o.a. de collectie heemkundige objecten met de vrijwilligers verbonden aan het museum.

In 2017 ging de conservator van het museum met pensioen en werd de functie ingevuld door Hannah Van der Auwera, consultant archiefbeheer bij de gemeente Melle. De cultureel-erfgoedcel was partner bij de selectieprocedure.

(zie ook 2.3. Van gemeentemuseum naar gemeenschapsmuseum)

1.6 Erfgoedbank

De erfgoedbank Land van Rode is een digitale databank die cultureel erfgoed en 'zwerfgoed' digitaal toegankelijk maakt voor een breed publiek. Met de erfgoedbank maakt de cultureel-erfgoedcel het mogelijk om erfgoed uit privécollecties te digitaliseren en te ontsluiten. Ook in 2017 werd de erfgoedbank actief ingezet in de werking en de activiteiten van de cultureel-erfgoedcel. Via interactieve toepassingen zoals het opvragen van hogeresolutiebeelden en reacties plaatsen bij foto's wordt de bezoeker uitgenodigd eventueel ontbrekende informatie bij het beeldmateriaal aan te vullen.

De erfgoedbank wordt gevuld met de medewerking van vrijwilligers die op regelmatige basis materiaal toevoegen aan de erfgoedbank. De vrijwilligers krijgen ondersteuning van de cultureel-erfgoedcel en zijn vertrouwd met de toepassing van internationaal geldende standaarden op het vlak van digitalisering en het toekennen van metadata.

In 2016 en 2017 verzamelde de cultureel-erfgoedcel voornamelijk materiaal over het tuinbouwverleden in kader van het project 'Uit goeie grond' (zie ook 2.1 Uit goeie grond). Erfgoedcel Viersprong verzamelde beeldmateriaal en metadata rond het verleden van de sierteelt, boomkwekerijen en de witloofteelt. De gegevens werden in 2017 verwerkt en online geplaatst op de erfgoedbank met de hulp van een vrijwilliger. In 2017 stonden drie nieuwe thematische e-expo's in de kijker 'Uit Goeie Grond, ontdek het tuinbouwverleden', 'Het witte goud van Houtem' en 'Oosterzele tussen de bomen'. De e-expo's werden gelanceerd naar aanleiding van het project 'Uit goeie grond' en bevatten een selectie van waardevol beeld- en archiefmateriaal dat in kader van het project werd verzameld, gedigitaliseerd en beschreven.

In 2017 verscheen ook de thematische e-expo met de collectie glasnegatieven van Hilda Jacobs, in samenwerking met het Museum, archief en documentatiecentrum van Melle. Via de e-expo wil het

MAD meer informatie verzamelen over de unieke collectie portretten die in de loop van de Eerste Wereldoorlog is genomen door een vrouwelijke fotografe.

De cultureel-erfgoedcel is nog steeds vragende partij naar meer afstemming met andere erfgoedbanken en met de databanken die in 2017 nog op provinciaal niveau werden beheerd, zoals erfgoedinzicht.be. De toekomst van de erfgoedbanken van cultureel-erfgoedcellen wordt opnieuw opgepikt in 2018.

De collectie bevat ongeveer 3.300 objecten en 130 geluidsfragmenten. In 2017 bezochten een 9.000 bezoekers de website, de gemiddelde bezoekduur bedroeg 2:05 minuten. De meerderheid van de bezoekers (75%) vond de erfgoedbank via Google; 15 % surfte direct naar de erfgoedbank. In 2017 kreeg de cultureel-erfgoedcel 71 aanvragen om beelden in hoge resolutie te bezorgen.

2. Buiten de comfortzone van de traditionele erfgoedwerker

SD 2° Nieuwe doelgroepen zijn aan de slag gegaan met het lokale cultureel erfgoed en zijn zich daardoor bewust van de meerwaarde ervan. Binnen het doelgroepenbeleid is er uitgebreid aandacht voor maatschappelijke en culturele diversiteit;

2.1 Uit goeie grond

In november 2014 diende de cultureel-erfgoedcel een subsidieaanvraag in, in het kader van het programma voor plattelandsontwikkeling PDPO III of Platteland Plus met als thema het tuinbouwverleden in het werkingsgebied. Het project is een samenwerking met verschillende partners zoals Toerisme Oost-Vlaanderen, Toerisme Scheldeland, Vlaamse Ardennen en Waasland, PC Caritas Melle, CAG (Centrum Agrarische Geschiedenis), Landelijke Gilden, VELT, de diensten vrije tijd van het werkingsgebied, het cultureel-erfgoedveld en de tuinbouwsector.

In 2017 werd per gemeente een trefplek rond het tuinbouwverleden gerealiseerd. De trefplek bestaat uit een audiopunt, waar de bezoeker kan luisteren naar een audioverhaal over het thema door met een wiel energie op te wekken (energieneutrale toepassing). Een A3-paneel op het audiopunt schetst kort het tuinbouwverhaal per gemeente en de ErfgoedApp laat de bezoeker extra foto- en videomateriaal over het tuinbouwverleden bekijken. In samenwerking met Toerisme Oost-Vlaanderen werd een publicatie uitgewerkt met 5 fiets- en 3 wandelroutes in de regio langs de trefplekken.

Uitwerking informatiedragers

In 2017 werden de informatiedragers uitgewerkt waarbij het gevoerde onderzoek vertaald werd naar de eindproducten.

- elke gemeente beschikt over een **audiopunt**. De audiopunten zijn zuilen in corten staal die fungeren als energieneutraal belevingselement. Door aan een wiel te draaien kan de bezoeker luisteren naar een audioverhaal van oud-tuinbouwers die getuigen over vroeger. De afgenomen interviews werden in 2016 en 2017 verwerkt via bandinhoudsfiches, daarbij werden relevante passages voor de montage aangeduid. In mei/juni zijn de fragmenten verwerkt tot audioverhalen van gemiddeld 4 minuten per gemeente. De audiomontages zijn in de zomer van 2017 opgeladen in de zuilen. De audiopunten zijn begin september 2017 in elke gemeente geplaatst en uitvoerig getest, in samenwerking met de producent Impessant Plus.
- **A3-panelen** op de audiopunten: op elk audiopunt is een A3-paneel bevestigd dat kort het tuinbouwverleden van de desbetreffende gemeente vertelt, elk met een thematische focus zoals bepaald in de lokale werkgroepen. Verder bevat het paneel de instructies voor het beluisteren van de audiomontage en het raadplegen van de ErfgoedApp. In juni 2017 zijn de panelen geproduceerd.

- **ErfgoedApp:** elk audiopunt wordt voorzien van een QR-code. Zo kunnen bezoekers via de ErfgoedApp van FARO vzw op hun eigen smartphone of tablet extra informatie over het tuinbouwverleden in de gemeente bekijken. Op basis van het verzamelde materiaal uit de onderzoeksfase zoals oud beeldmateriaal, videobeelden uit het VRT-archief en ander materiaal werd de inhoud voor de ErfgoedApp per gemeente aangemaakt. Via het scannen van een QR-code kan de bezoeker de inhoud bekijken. De fiets- en wandellussen die gelinkt zijn aan de audiopunten zijn ook via de ErfgoedApp te raadplegen. De inhoud van de ErfgoedApp werd begin september 2017 online geplaatst.
- **Erfgoedbank** www.erfgoedbanklandvanrode.be: vanaf de zomer van 2017 en in het najaar voerde een vrijwilliger oude foto's in in de erfgoeddatabank, samen met de nodige metadata bij de foto's zoals datering, plaats, beschrijving, enz. Op de erfgoedbank verschenen in september 2017 drie thematische e-expo's online: 'Oosterzele tussen de bomen', 'Het witte goud van Houtem' en 'Uit Goeie Grond: ontdek het tuinbouwverleden' (zie ook 1.6 Erfgoedbank).

Creatie ontmoetingsplekken:

De audiopunten werden geplaatst op openbare plaatsen in een groen en rustig kader met toeristisch potentieel of met een link naar het tuinbouwverleden. De inrichting van extra zitvoorzieningen was overbodig aangezien die vaak al aanwezig waren. Enkel in Melle, waar de audiozuil een plaats kreeg op de site van PC Caritas was de installatie van een rustpunt opportuun. Erfgoedcel Viersprong werkte hiervoor samen met het Proefcentrum voor Sierteelt in Destelbergen, dat een gratis parklet aanbod uit het project van B(l)oeiend Oost-Vlaanderen.

De parklet werd op hetzelfde moment als de audiozuil ter plekke geïnstalleerd (september 2017). PC Caritas staat in voor de beplanting van de parklet.

Toeristisch aanbod:

In het najaar van 2016 startte de cultureel-erfgoedcel met de uitbouw van een aantal toeristische producten, in samenwerking met verschillende partners zoals Toerisme Oost-Vlaanderen, Toerisme Vlaamse Ardennen en Gidsen Vlaamse Ardennen Extra.

De cultureel-erfgoedcel had regelmatig contact met Toerisme Oost-Vlaanderen in de samenwerking tussen het project 'Uit goeie grond' en het project 'B(l)oeiend Oost-Vlaanderen'.

Beide projecten werken samen rond de realisatie van een toeristische kaart rond sierteelt/tuinbouw met fiets- en wandellussen. In 2017 werden er 5 fietslussen en 3 wandellussen uitgetekend langs de verzamelde POI's rond sierteelt/tuinbouw. De audiopunten van de cultureel-erfgoedcel zijn op een aantal lussen opgenomen, het project 'Uit goeie grond' wordt ook via de fiets- en wandelkaart bekend gemaakt. 2 van de 5 fietslussen lopen langs de audiopunten rond het tuinbouwverleden. De 3 wandellussen vertrekken telkens aan een audiozuil; in Destelbergen, Merelbeke en Sint-Lievens-Houtem. De wandellussen werden mee uitgetekend door de cultureel-erfgoedcel, in samenwerking met lokale partners. De cultureel-erfgoedcel werkte actief mee aan de realisatie van de kaart door de controle van opgenomen POI's, het aanleveren van historische informatie, controle van de trajecten van de 3 wandellussen en door mee in te staan voor de eindredactie van de kaart met Toerisme Oost-Vlaanderen. De kaart bevat naast de routes met bijhorende POI's ook een kalender met

evenementen die gelinkt zijn aan de sierteelt en de tuinbouw voor 2017. De activiteiten in kader van het project 'Uit goeie grond, maken ook deel uit van de kalender. Tussentijds nam de cultureel-erfgoedcel ook deel aan het overleg met het communicatiebureau Lobkey Monster die de kaart uitwerkte. De audiopunten zijn een extra toeristisch product die mee gepromoot worden via de fiets- en wandelkaart 'Bloeiend Oost-Vlaanderen'. De kaart werd op 12 mei voorgesteld aan de pers op de Tuindagen van Beervelde door Toerisme Oost-Vlaanderen. De cultureel-erfgoedcel beheert een stock van 3.000 kaarten. Tijdens de lancering van 'Uit goeie grond' op de Plantenbeurs van Destelbergen verdeelde erfgoedcel Viersprong 1.500 kaarten aan het publiek. De kaart kan ook digitaal gedownload worden via de website van erfgoedcel Viersprong en Toerisme Oost-Vlaanderen. Daarnaast werd de kaart ook verdeeld in het werkingsgebied van erfgoedcel Viersprong. De kaarten zijn gratis te verkrijgen bij:

- 11 bibliotheken en bibliotheekfilialen in de zes gemeentes van het werkingsgebied
- FARO, steunpunt voor cultureel erfgoed vzw Brussel
- 6 sportdiensten van het werkingsgebied
- 6 gemeentediensten van het werkingsgebied
- 3 gemeentelijke musea in Destelbergen, Lochristi en Melle
- 2 toeristische infopunten in Munte en Lochristi
- 3 gemeenschapscentra: CC De Fabriek in Sint-Lievens-Houtem, GC De Kluize in Oosterzele en GC 't Groenendal in Merelbeke
- Dienst archief Merelbeke
- DSMG, documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis Maurits Gysseling
- Stokerij Van Damme, Balegem
- PC Caritas, Melle
- Vorming Plus Vlaamse Ardennen-Dender
- 13 hotels en B&B's in de regio.

De drie wandelingen zijn in het najaar 2017 gegidst aangeboden. Erfgoedcel Viersprong werkte hiervoor samen met lokale heemkundige en natuurkundige verenigingen.

- Wandeling 'Floraroute': geleide wandeling langs relictten die herinneren aan het bloemisterijverleden en de bombardementen van de Tweede Wereldoorlog. De wandeling vertrekt aan het audiopunt in het Liedermeerspark.

Zondag 10 september 2017 – Open Monumentendag – Liedermeerspark Merelbeke, om 10u15 en 14u.

Partners: dienst erfgoedprogrammatie van Merelbeke, erfgoed Flora.

Er namen in de voormiddag 25 mensen deel, in de namiddag 15. De inschrijvingen verliepen via de dienst erfgoedprogrammatie van de gemeente Merelbeke.

- Wandeling 'Laurierroute': dorpsgids Raymond Van Doorselaere gidst de deelnemers langs het sierteeltverleden van Destelbergen. De wandeling start aan het audiopunt in het Reinaertpark.

Zondag 17 september 2017 – Reinaertpark Destelbergen, om 14u.

Partners: Gemeentelijk Museum Destelbergen.

Er namen 19 mensen deel aan de wandeling.

- Wandeling 'Witloofroute': gegidste wandeling langs Letterhoutem, de bakermat van de witloofteelt. Een natuurkundige en heemkundige verklaren cultuurhistorische en natuurkundige elementen op de tocht. De wandeling start aan het audiopunt in Letterhoutem-Dorp.

Zondag 15 oktober – Dag van de Trage Weg – Letterhoutem, om 14u.

Partners: Natuurpunt Sint-Lievens-Houtem, Heemkunde Houtem.

Er namen 26 mensen deel aan de wandeling.

De wandelingen vormen een extra toeristisch product om de trefplekken te promoten en voor de betrokken gemeentes. Toerisme Oost-Vlaanderen ondersteunt in de promotie en bekendmaking van het aanbod.

Daarnaast werkte Toerisme Oost-Vlaanderen aan de uitbouw van een aantal toeristische arrangementen en groepsbezoeken bij siertelers. Voor de gemeentes uit de Vlaamse Ardennen (Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem vallen buiten het projectgebied van TOV) werkten de Gidsen Vlaamse Ardennen Extra, in samenwerking met de cultureel-erfgoedcel en TOV een groepsarrangement uit rond het witloofthema in Sint-Lievens-Houtem. Begin 2017 finaliseerden de Gidsen hun aanbod en voerden hiervoor promotie tijdens de Infodag Groepsuitstappen. De gemeente Sint-Lievens-Houtem, Toerisme Vlaamse Ardennen en erfgoedcel Viersprong voerden hiervoor mee promotie via de eigen kanalen. Het aanbod kan geraadpleegd worden via <http://www.gidsenvlaamseardennen.be/?q=node/66>.

Educatief traject

In het voorjaar van 2016 werd een educatief aanbod ontwikkeld, in samenwerking met VELT vzw en Landelijke Gilden. In het voorjaar van 2016 ging het educatief traject van start. Het educatief aanbod liep verder in de eerste helft van 2017. Met het educatieve traject wil de cultureel-erfgoedcel de deelnemers in contact brengen met duurzame, hedendaagse tuinbouwbedrijven. Elke vorming wordt voorafgegaan door een kort bezoek aan het bedrijf. De inhoud van de vormingen focust op oude technieken en het tegengaan van voedselverspilling. Elke vorming wordt mee ondersteund door lokale partners.

Vonden plaats in 2017:

- **Workshop 'Kweek je eigen witloof'**: workshop over het zelf telen van witloof: hoe kan je best de witloofwortels telen en hoe kan je op kleine schaal thuis in potten zelf witloof telen.

We kochten witloofwortels aan bij de Houtemse witloofboer Antoine Van De Keere waarmee de deelnemers aan de slag konden. (De workshop was een herhaling van een eerste editie ervan in december 2016).

Donderdag 26 januari 2017 – bibliotheek De Fabriek Sint-Lievens-Houtem

Partners: bibliotheek Sint-Lievens-Houtem, TuinHier vzw, Landelijke Gilden Sint-Lievens-Houtem.

De workshop was volzet met 30 deelnemers.

- **Workshop ‘Lang leve de appel’**: workshop rond het verwerken van grote appelen- en perenoogsten in verschillende bereidingen. Workshop met proevertjes van de bereidingen en van verschillende appelsoorten die minder courant voorkomen. De vorming werd voorafgegaan door een bezoek aan de boomgaard van de tuinbouwschool waar oude appelrassen gekweekt worden.

Donderdag 27 april 2017 – tuinbouwschool Melle

Partners: Velt Land van Rhode, H.K. De Gonde, Tuinhier afdeling Gontrode-Melle, Landelijke Gilden Melle-Gontrode, gemeente Melle.

De workshop was volzet met 22 deelnemers.

- **Lezing permacultuur en bezoek samentuin PC Caritas**: Bert Dhondt geeft een uiteenzetting over de principes van permacultuur: hoe werkt het, hoe begin je eraan, welke planten plaats je best, enz. We bezoeken de samentuin van PC Caritas die volgens de principes van permacultuur is aangelegd en kijken hoe de theorie er in de praktijk uitziet.

Donderdag 10 mei 2017 – PC Caritas, Melle

Partners: Velt Land van Rhode, Tuinhier afdeling Gontrode-Melle, Landelijke Gilden Melle-Gontrode, PC Caritas.

Lezing was volzet met 31 deelnemers.

- **Lezing ‘Vergeten groenten’**: lezing over de zogenaamde ‘vergeten groenten’ en hoe het komt dat deze groenten in de vergetelheid zijn geraakt. Deze lezing werd voorafgegaan door een bezoek aan de historische moestuin van de bioboerderij Blauw Kasteel.

Donderdag 15 juni 2018 – bioboerderij Blauw Kasteel Scheldewindeke.

Partners: Velt Land van Rhode, bibliotheek Oosterzele, Landelijke Gilden Oosterzele, gemeente Oosterzele.

Lezing was volzet met 39 deelnemers.

- **Workshop ‘Maak je eigen tuinkersmannetje’**: workshop waar kinderen zelf een tuinkersmannetje konden maken door een pot met een gezicht te knutselen en daarin te zaaien.

Zondag 17 september 2017 – Plantenbeurs Destelbergen, doorlopend tussen 15 en 16u.

Partners: VELT vzw, cultuurdienst Destelbergen

Kinderen konden doorlopend deelnemen, een 20-tal kinderen maakten hun tuinkersmannetje.

Publieksmoment

In 2017 werkte de cultureel-erfgoedcel het **publieksmoment** uit, in samenwerking met de dienst Leefmilieu van de gemeente Destelbergen die de jaarlijkse Plantenbeurs organiseert. De Plantenbeurs op zondag 17 september 2017 is een jaarlijks evenement op de derde zondag van september, waar tientallen kleine plantenkwekers hun aanbod voorstellen aan het publiek, aangevuld met randanimatie. ‘Uit goeie grond’ was het centrale thema van de Plantenbeurs. Het audiopunt van Destelbergen werd tijdens de Plantenbeurs feestelijk onthuld. Naar aanloop van het publieksmoment was er veelvuldig overleg met de gemeente Destelbergen rond de inhoudelijke en praktische organisatie.

In augustus 2017 werden 450 uitnodigingen verstuurd naar het brede veld en partners van erfgoedcel Viersprong. 53 mensen schreven zich in.

Programma:

- Toespraken door Alexander Vercamer, gedeputeerde voor landbouw en platteland van Oost-Vlaanderen, André De Groote, schepen voor cultuur gemeente Destelbergen en bestuurslid erfgoedcel Viersprong en Elsie Sierens, schepen voor leefmilieu gemeente Destelbergen
- Inhuldiging audiopunt rond het tuinbouwverleden van Destelbergen
- Receptie

Verdeling fiets- en wandelkaarten ‘Bloeiend Oost-Vlaanderen’

Verder te beleven:

- Gegidste wandeling over het sierteeltverleden van Destelbergen door Raymond Van Doorselaere
- Tatoostand door Kip van Troje: gratis sierlijke bloemen- en plantentattoos voor kinderen
- Workshop ‘Maak je eigen tuinkersmannetje’

Doorlopend: plantenbeurs, foodtruck, infostanden, springkasteel.

De cultureel-erfgoedcel werkte in het voorjaar van 2017 het publieksmoment inhoudelijk uit met de verschillende partners en stelde een draaiboek op met een overzicht van de timing, taakverdeling en vereiste logistiek.

Stuurgroep project

In de stuurgroep zetelden verschillende partners met expertise ter zake: Pieter Bracke (diensthoofd vrije tijd Sint-Lievens-Houtem), Stijn Demonie (cultuurbeleidscoördinator gemeente Destelbergen), David De Landsheere (diensthoofd vrije tijd gemeente Oosterzele), Mieke Imschoot (diensthoofd cultuur en toerisme gemeente Lochristi), Pascal Janssens (therapeut PC Caritas Melle) Willy Ketelaere (vzw Vrienden van Willy, verbonden aan Lochristi Sierteeltmuseum), Eddy Matthys (Landelijke Gilden), Michaël Pector (diensthoofd vrije tijd gemeente Merelbeke), Mieke Penninck (diensthoofd vrije tijd gemeente Melle), Yves Seghers (CAG), Boris Dewolf (projectcoördinator Toerisme Oost-Vlaanderen), Nadia Tahon (VELT), Filiep Van Grembergen (toerisme Oosterzele), An De Pauw (toerisme Vlaamse Ardennen).

De stuurgroep kwam samen op 16/01 en op 14/06.

Op de agenda van de stuurgroepvergaderingen kwamen volgende zaken aan bod:

- creatie toeristisch-recreatieve trefplekken
- audiomontage
- infopanelen
- ErfgoedApp
- educatief traject: planning en inhoud
- toeristische uitwerking project
- fiets- en wandelkaart
- toeristische arrangementen
- publieksmoment 17 september
- communicatie
- varia

Administratie en communicatie

De cultureel-erfgoedcel coördineerde het project als hoofdpromotor en verzorgde de administratie rond het project. Een tussentijdse declaratie werd aan het plattelandsloket bezorgd op 15/7/17. Een einddeclaratie werd voor 15 februari 2018 bezorgd.

In het voorjaar van 2017 maakte erfgoedcel Viersprong een communicatieplan en bijhorende persteksten op. Vanaf augustus werden de communicatieacties uitgerold met extra aandacht voor de toeristische eindproducten. De kanalen van erfgoedcel Viersprong en de gemeente Destelbergen werden hiervoor ingezet naast de perswerking. Persteksten, illustratief beeldmateriaal en de verplichte logo's werden aangeboden.

De inventarisatie van het Lochristi Sierteeltmuseum (zie ook 1.3 inventarisatie LoS) past ook binnen het project 'Uit goeie grond' en het gevoerde onderzoek.

Het tuinbouwproject en in het bijzonder de samenwerking met PC Caritas gaf de cultureel-erfgoedcel ook de mogelijkheid om een samenwerking op poten te zetten rond het gebruik van cultureel-erfgoedcollecties in de sector van de geestelijke gezondheidszorg. Met FARO vzw zette de cultureel-erfgoedcel een experimenteel traject op waarin methodieken aangereikt worden aan zowel de

cultureel-erfgoedsector als aan de gezondheidssector om cultureel erfgoed ingang te laten vinden in o.a. therapieën. Het tuinbouwverleden vormde de inhoud van het traject (zie 2.2 Meer dan erfgoed).

2.2 Meer dan erfgoed. Erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn

Ingemaakt erfgoed

Het traject 'Ingemaakt erfgoed', een samenwerking met FARO vzw, PC Caritas en het MAD Melle liep in 2017 verder, werd geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.

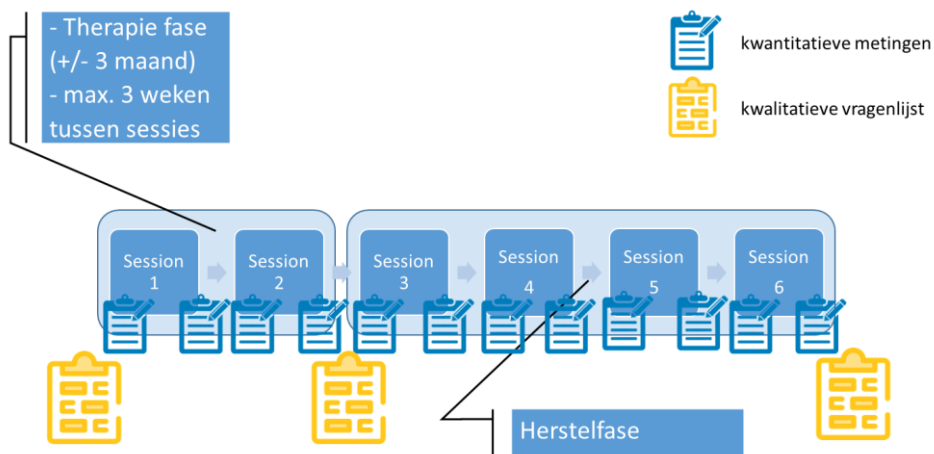
Op 18 mei bezocht een groep van 8 patiënten uit PC Caritas het museum en aan de hand van de methode van de *object handling* kon elke deelnemer zijn/haar verhaal vertellen. De opvolgessies (het maken van een 'eigen'-capsule en de persoonlijke evaluatie door de deelnemers en het linken van het verhaal aan de Erfgoedapp) vonden plaats op 8 en 22 juni.

Het traject werd door de deelnemers positief geëvalueerd.

De inmaakpotten, de ErfgoedApp en de kar vormen de basis, de instrumenten, voor vervolgtrajecten met andere mensen die in PC Caritas verblijven en andere cultureel-erfgoedinstellingen of cultuurorganisaties voor de komende jaren.

Na evaluatie werd beslist om het aantal sessies op te trekken van 3 naar 6 sessies om de meetbaarheid van de impact van de sessies op het welzijn van de deelnemers te kunnen meten en evalueren. Samen met alle betrokken partijen werd een aangepast stappenplan opgemaakt en een nieuw scenario geschreven dat de basis zal vormen voor een uitgebreider traject in 2018.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Volgende stappen werden aan het traject toegevoegd: het bijhouden van een dagboek (proces naar objectkeuze tijdens therapiefase), evaluatie van het object gekozen in de therapiefase (tijdens de herstelfase), het kiezen van een objectief met perspectief op de toekomst.

Publicatie, expertisedeling en vorming

De gedeelde expertise, de bevindingen van de werkbezoeken in het Verenigd Koninkrijk in 2016 en

de resultaten van de workshops werden gecapteerd als praktijkverhalen in de publicatie *Meer dan erfgoed. Erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn* die uitgegeven werd door Politeia en samen met Bart De Nil van FARO vzw werd geschreven. De publicatie wil cultureel-erfgoedwerkers inspireren en overtuigen om bruggen te slaan tussen de cultureel-erfgoedsector en de zorgsector én daarbij oog te hebben voor andere doelgroepen dan personen met dementie.

Ze werd voorgesteld op 6 februari 2017 in het Gildenhuis in Melle. Het programma zag er als volgt uit:

- Marie De Hert en Ellen Pollard over hun documentaire 'Ingewikkeld';
- Wim Haeck over sociale psychiatrie in Villa Voortman;
- Pascal Janssens (PC Caritas) en Jan Olsen (Museum Melle) over hoe een erfgoedinstelling iets kan betekenen voor de zorgsector;
- Bart Caron, voorzitter van de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement, over het belang van de vermaatschappelijking van de zorg en de rol van de erfgoedsector;
- de auteurs Bart De Nil en Ans Van de Cotte

Met de publicatie wilden de auteurs erfgoedwerkers ook warm maken om Erfgoeddag 2017 (met als thema 'Zorg') aan te grijpen om buiten de traditionele erfgoedpaden te treden (zie ook 3.3. Erfgoeddag).

Mede door het verschijnen van de publicatie, kreeg de cultureel-erfgoedcel in 2017 veel vraag naar het delen van expertise m.b.t. het traject dat ze tot hiertoe aflegde rond cultureel erfgoed en geestelijke gezondheidszorg.

Zo werd de cultureel- erfgoedcel o.m. uitgenodigd om op 8 mei de werkwijze m.b.t. het traject 'Ingemaakt erfgoed' toe te lichten op de themadag 'Erfgoed en Maatschappij' voor publieksmedewerkers van de West-Vlaamse musea, georganiseerd door de museumconsulent van de provincie West-Vlaanderen.

De cultureel-erfgoedcel lichtte het project Ingemaakt Erfgoed ook toe op een internationaal netwerkmoment op 30/11 in het Letterenhuis in Antwerpen waar alle piloottrajecten binnen het kader erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn aan een aantal binnen-en buitenlandse collega's werden voorgesteld. Op die manier wordt een internationaal kennisnetwerk opgebouwd door contacten te leggen met enkele experts uit het Verenigd Koninkrijk, waar ze al langer ervaring hebben met interventies met cultureel erfgoed voor welzijn en gezondheid én het onderzoeken van de impact van die interventies. Er waren collega's van University Manchester/University College London, Tyne & Wear Archives and Museums Newcastle en The Reading Agency UK aanwezig om hun kennis en ervaringen te delen.

Op 1 juni, 11 en 25 september organiseerde FARO vzw i.s.m. de cultureel-erfgoedcel vormingssessies in Melle, Gent (Huis van Alijn) en in Leuven (Universiteitsbibliotheek) rond het thema erfgoed en welzijn.

Tijdens deze workshops waren er telkens een 10-tal deelnemers wat zeer bevorderlijk was voor de groepsdynamiek (zie ook 4.4 Vorming erfgoedactoren) .

2.3 Van gemeentemuseum naar gemeenschapsmuseum: MAD Melle

Op 3 oktober werd in het MAD Melle de aftrap voor het piloottraject 'Van gemeentemuseum naar gemeenschapsmuseum' gegeven. Het traject kadert in een reeks piloottrajecten van FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, rond erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn. Bart De Nil van FARO vzw lichtte tijdens een korte infosessie het concept van een gemeenschapsmuseum verder toe. Het MAD wil in de toekomst haar collectie inzetten voor de werking met kwetsbare en zorgbehoevende ouderen. De cultureel-erfgoedcel begeleidt dit traject mee (zie ook 1.3. Inventarisatie MAD).

Tijdens een tweede sessie op 6 november 2017 gingen de deelnemers aan de slag met de methodiek van de *asset mapping* waarbij alle *assets* van de gemeente letterlijk in kaart werden gebracht: alles van waarde of betekenis, zoals mensen, verenigingen, plaatsen, cultureel erfgoed ... Deze troeven werden aangeduid op een kaart van de gemeente, om daarna na te gaan hoe ze kunnen gekoppeld worden aan de werking van het gemeenschapsmuseum en het lokale ouderenbeleid. De workshop werd opnieuw begeleid door Bart De Nil van FARO vzw. De acties die aan de resultaten van de asset mapping werden gekoppeld worden in 2018 verder uitgewerkt.

2.4 Het vliegveld van Gontrode tijdens WOI

Het project rond het vliegveld van Gontrode werd in 2015 gefinaliseerd. In Gontrode (Melle) bouwde het Duitse leger in 1915 een reusachtige luchtschipbasis, geschikt voor zeppelins en later voor Gotha IV-vliegtuigen. Het verhaal over dit bijzonder vliegveld en de crash van een van de zeppelins boven Sint-Amandsberg spreekt nog steeds tot de verbeelding.

De gemeente Melle, de werkgroep WOI Melle en de cultureel-erfgoedcel vertelden het vergeten verhaal van het vliegveld van Gontrode opnieuw en maakten het toegankelijk voor een breed publiek. De WOI-bunker werd door de gemeente Melle gerestaureerd en een panoramatafel, website en wandel- en fietsroute houden het vliegveld levend. De site werd een toeristische hotspot voor Gontrode, in samenwerking met toerisme Scheldeland en toerisme Wetteren die een groepsuitstap wijdde aan het thema.

Het project werd gerealiseerd met de steun van het tweede Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO II).

Het project verbindt zich ertoe om ook na afloop van de betoelaging gecontinueerd te worden door o.a. de opname in een duurzaam groepstoerisme, de verankering van de toeristische eindproducten in de promotie van Melle en toerisme Scheldeland. De gemeente Melle verbond zich er tevens toe om de site blijvend te onderhouden, ook door een peterschap van de site blijft het cultuurhistorisch erfgoed duurzaam bewaard.

In 2017 kwam het vliegveld van Gontrode extra in de aandacht via de inrichting van de WO I-bunker als vleermuisvriendelijke plek, in samenwerking met regionaal landschap Schelde-Durme. In augustus 2017 plande de gemeente Melle ook een dauwtrip rond het vliegveld met ontbijt aan het kunstwerk

'De Stoel der erfgoed' dat op de site van het vliegveld staat. In het najaar van 2017 werd de panoramatafel vervangen, nadat de kleuren sneller verbleekten dan werd gegarandeerd.

Erfgoedcel Viersprong en de gemeente Melle onderhielden ook nauw contact met toerisme Scheldeland. Zij gaven de brochure 'Grote Oorlog in het Scheldeland' opnieuw uit in november 2017. De fietsroute rond het vliegveld van Gontrode naar Sint-Amandsberg werd hierin integraal opgenomen. De verzamelde historische informatie rond het vliegveld werd door toerisme Scheldeland eveneens verwerkt in de brochure. Erfgoedcel Viersprong en de gemeente Melle leverden hierin inhoudelijke en redactionele ondersteuning.

In 2017 werden de bestaande fiets- en wandelkaarten opnieuw gedrukt op 1.000 exemplaren. Ze werden door de cultureel-erfgoedcel opnieuw verspreid onder de bibliotheken, culturele centra, gemeentebesturen en toeristische infopunten in het werkingsgebied.

De educatieve website kindereninbezetgebied.be laat kinderen van de derde graad lager onderwijs kennis maken met het dagelijkse leven tijdens de Eerste Wereldoorlog. In 2015 en 2016 werd de website ingevuld met lokale inhoud voor de gemeente Melle en Merelbeke. (zie ook 2.5 Kinderen in bezet gebied).

2.5 Kinderen in bezet gebied

De educatieve website www.kindereninbezetgebied.be toont kinderen hoe het was om honderd jaar geleden in hun eigen gemeente te leven. Het dagelijks leven tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt via pakkende getuigenissen en origineel beeldmateriaal geïllustreerd.

In 2017 bleef de educatieve website toegankelijk voor geïnteresseerde scholen en kinderen. (zie ook 2.4 Het vliegveld van Gontrode tijdens WOI).

3. De zorg voor en ontsluiting van het lokaal cultureel erfgoed, een gedeelde verantwoordelijkheid

SD 3° De zorg voor en ontsluiting van het lokale cultureel erfgoed kwam tot stand door een actieve participatie van de cultureel-erfgoedgemeenschappen en de inwoners in samenwerking met het bredere cultureel-erfgoednetwerk;

3.1 Overlegstructuren op internationaal, Vlaams, provinciaal en lokaal niveau

(zie ook document Overzicht overlegmomenten 2017 als bijlage)

De cultureel-erfgoedcel werkt samen met het lokale, provinciale en Vlaamse cultureel-erfgoedveld en neemt deel aan expertise-uitwisseling en overlegstructuren:

Op Vlaams niveau:

- COP Beleid:

De collegagroep Beleid kwam 3 keer samen in 2017: op 9/02, 11/05 en 14/11.

Op het programma van de COP van 9/02 stonden volgende agendapunten:

- ontwerpdecreet: strategische visienota + uitvoeringsbesluiten, terugkoppeling besprekingen + standpuntbepaling
- decreet lokaal cultuurbeleid
- kosten van ondersteunende aard: resultaten van het onderzoek
- calamiteiten: roerend erfgoed van de kerken
- toolbox collectieplanning

De vergadering van 11/05 behandelde volgende agendapunten:

- VIAA: dienstverlening naar de cultureel-erfgoedcellen
- Vlaamse beleidsontwikkelingen: uitvoeringsbesluiten en strategische visienota's
- regiodecreet: terugkoppeling vanuit OCE
- verhouding IGS'en kunststeden
- toolbox collectieplanning
- IGS en BTW

De COP beleid van 14/11 zag er als volgt uit:

- evaluatie van de ontmoetingsdag cultureel-erfgoedcellen
- het Europees jaar van het cultureel erfgoed
- het decreet bovenlokaal cultuurbeleid
- de prisma-app,
- de erfgoedbanken: resultaten van de bevraging + start van het project
- opvolging vorige agendapunten COP.

Aansluitend aan de COP Beleid werd telkens een andere collegagroep gekoppeld aan een bepaald thema: op 9/02 was dit het thema bedrijfserfgoed, op 11/05 was dit het thema cultureel-erfgoedcellen en jongeren.

De COP beleid van 21/09 werd vervangen door de ontmoetingsdag cultureel-erfgoedcellen die plaatsvond in Doornik.

- COP Digidoc

De collegagroep kwam tweemaal samen (op 11/05 en 14/12). De samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen en het VIAA was een vast agendapunt. De cultureel-erfgoedcellen sluiten in 2017 een samenwerkingsovereenkomst af met VIAA rond de duurzame bewaring van gedigitaliseerd materiaal. De modaliteiten en contractuele en administratieve zaken werden besproken. Publiq bracht eveneens een update van de widgets van de UiT-databank. Daarnaast wisselden de cultureel-erfgoedcellen expertise uit op vlak van digitalisering en digitaliseringsprojecten. Andere agendapunten waren de erfgoedbanken, werken in de cloud, en de nieuwe Europese privacywetgeving GDPR.

- Overleg met erfgoedcellen Land van Dendermonde, Leie-Schelde, Viersprong en Archiefbank Vlaanderen op 9/02 over de publicatie 'Leren archiveren' (zie ook 1.1 Culturele archieven).

- Overleg met FARO vzw i.k.v. traject geestelijke gezondheidszorg: 6/01, 2/03, 6/04, 27/04, 8/08, 25/08, 20/10, 13/12 (zie ook 2.1.2 Meer dan erfgoed. Erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn).

- Overleg met CAG en Vlaamse veemarkten op 13/06 (zie ook 1.2 Houtem Jaarmarkt).

- Denk- en inspiratiedag: *Naar een versterkt regionaal erfgoedweefsel.*

FARO vzw, OCE en ICOM-Vlaanderen organiseerden op 15 juni een denkdag over regionale samenwerking. Cultureel-erfgoedcellen, musea, archieven en erfgoedbibliotheken werden samengebracht om over de toekomst van regionale samenwerking na te denken en te discussiëren. Praktijkvoorbeelden gaven aan hoe zo'n regionale samenwerking kan groeien. Ook over de hiaten werd nagedacht: rond welke thema's ligt een regionale samenwerking moeilijk en waarom is dit zo? En hoe kunnen we de drempels voor een sterkere samenwerking wegnemen?

- Overleg met de cultureel-erfgoedcellen en het CRKC (i.k.v. beleidsplanningstraject CRKC) op 22/06.

- Focusgesprek met cultureel-erfgoedcellen (i.k.v. het beleidsplanningstraject van de zgn. LEOV's) met Tapis Plein, Familiekunde Vlaanderen, Heemkunde Vlaanderen en LECA op 29/08.

Op provinciaal niveau:

- OVEO: overleg van de Oost-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen. Bijeenkomst op 24/04 en op 14/09. Op de agenda stonden: de vormingen, erfgoedbanken, inventarisatie van het religieus erfgoed.

- Stuurgroep B(l)oeiend Oost-Vlaanderen over de vorderingen van het project van Toerisme Oost-Vlaanderen rond de versterking van de sierteeltsector in de provincie: op 23/01 en 20/06.
- Overleg Toerisme Oost-Vlaanderen over de afstemming van het tuinbouwproject 'Uit goeie grond' op het project ' B(l)oeiend Oost-Vlaanderen': op 30/01 en 11/04.
- Provinciaal erfgoedcellenoverleg: in 2017 vond het provinciaal erfgoedcellenoverleg twee keer plaats op: 28/03 en op 29/08. De agenda van het overleg in maart zag er als volgt uit: de interne staatshervorming en het cultureel -erfgoeddecreet, samenwerking rond religieus erfgoed, samenwerking erfgoedbanken en erfgoedinzicht.be, toekomstplannen provincie, depotbeleid, evoluties rond IOED's, nieuws uit de cultureel-erfgoedcellen. Op de agenda van september stonden dezelfde agendapunten als in maart, uitgebreid met de werking van de provincies vanaf 2018.
- Ontmoetingsdag Oost-Vlaamse kerkbesturen op 26 oktober in het PEC, Ename (zie ook 3.2 inventarisatie religieus erfgoed).
- Op 20/04 organiseerde de provincie Oost-Vlaanderen een contactdag voor vrijwilligers religieus erfgoed op 20/04. Ook de cultureel-erfgoedcel was hierbij aanwezig .
- Diverse overlegmomenten met provincie Oost-Vlaanderen i.k.v. de inventarisatie religieus erfgoed (zie ook 3.2 inventarisatie religieus erfgoed) op 26/01, 16/03, 23/03, 21/04, 6/11.
- De cultureel-erfgoedcel werd tweemaal gevraagd om te zetelen in de jury bij het mondeling examen van de erfgoedcel Waasland. De eerste keer voor de functie van coördinator erfgoedcel op 10/05. De tweede maal voor de functie van erfgoedconsulent op 27/09.

Op lokaal niveau:

- Raad van bestuur erfgoedcel Viersprong op 15/02, 22/03, 7/06, 5/10, 21/11.
- Reflectiegroep erfgoedcel Viersprong op 21/03, 30/05, 14/11.
- Dagelijks bestuur erfgoedcel Viersprong op 6/02, 15/02, 22/03, 28/04, 19/05, 16/06, 12/07, 23/08, 5/10, 21/11, 19/12.
- Teamoverleg op 19/01, 16/03, 13/04, 4/05, 13/05, 19/06, 13/07, 21/08, 14/09, 17/10, 6/11, 19/12.
- Overleg milieudienst Destelbergen rond de Plantenbeurs en lancering 'Uit goeie grond' op 18/01, 21/03 en 17/08.
- Overleg MAD, collectie Hilda Jacobs op 11/01.
- Stuurgroep 'Uit goeie grond' op 16/01 en 14/06.
- Subsidiecommissie projectsubsidies: bijeenkomst op 30/01 en 29/05.
- Overleg Lochristi Sierteeltmuseum op 25/01.
- Overleg revisor en boekhouder op 15/02 en 08/03.

- Overleg technische diensten gemeente in kader van plaatsing audiozuil: 15/03, 19/04, 26/04, 22/05, 23/05.
- Overleg met kerkbesturen op 3/02 en 24/02.
- Overleg met vrijwilligers religieus erfgoed – diverse teams op 25/01, 24/02, 25/02, 29/02, 30/03, 5/04, 12/04, 18/04, 7/11.
- Overleg Houtem Jaarmarkt op 18/05 en 23/10.
- Overleg met gemeente Destelbergen, GeMuDes, provincie Oost-Vlaanderen over de inventarisatie van het museum op 19/06.
- Overleg met vrijwilligers erfgoedbank op 6/07.
- Adviesverlening en ondersteuning op vraag van lokaal cultureel-erfgoedveld: zie overzicht overlegmomenten

3.2 Inventarisatie religieus erfgoed

De inventarisatie van volgende kerken werd afgerond in 2017:

- Inventarisatie kerk van Schelderode
- Inventarisatie kerk Merelbeke Flora
- Inventarisatie van de kerk van Melle Vogelhoek (de inventaris moet nog worden ingevoerd in de databank erfgoedinzicht.be)
- Inventarisatie van de H. Kruiskerk, Destelbergen (Heusden)
- Inventarisatie van de Sint-Martinuskerk in Balegem (de inventaris moet nog ingevoerd worden in de databank erfgoedinzicht.be)

Volgende inventarisatieprojecten liepen verder in 2017 en zijn nog niet afgerond:

- Sint-Eligiuskerk, Zeveneken

Op regelmatige tijdstippen werd de werkmethode en de voortgang van de inventarisatie geëvalueerd (driewekelijks bezoek van de cultureel-erfgoedcel bij de vrijwilligers ter plaatse).

Aangezien de inventarisatie van het religieus erfgoed van de gemeente Destelbergen in 2017 was afgerond, organiseerde de cultureel-erfgoedcel i.s.m. de provincie Oost-Vlaanderen en de gemeente Destelbergen op dinsdag 28 november een bedankings- en infomoment voor de vrijwilligers en de betrokken kerkbesturen m.b.t het religieus erfgoed van de gemeente Destelbergen (en deelgemeenten).

De vrijwilligers die zich in 2017 geëngageerd hadden om het religieus erfgoed in kaart te brengen werden op 26/1 en op 2/10 afzonderlijk bedankt met een etentje. (zie ook 3.4 vrijwilligersbeleid en ontmoetingsdag vrijwilligers).

3.3 Erfgoeddag

Erfgoeddag 2017 – Zorg

Op zondag 23 april 2017 vond de Erfgoeddag plaats met als thema 'Zorg'. De cultureel-erfgoedcel trad opnieuw op als regionale coördinator en nam de inschrijvingen van de lokale activiteiten op zich. Er vonden 6 activiteiten plaats.

De cultureel-erfgoedcel verzorgde de regionale, publieksgerichte communicatie met betrekking tot Erfgoeddag: via het samenstellen van een regionale programmaflier en de verspreiding ervan onder openbare diensten en de deelnemende organisaties, het uitsturen van een extra nieuwsbrief, het verspreiden van diverse persberichten, het aankondigen van het programma via de website en de aankondiging in de gemeentelijke infobladen.

Vorbereiding Erfgoeddag 2018 – Kiezen

Erfgoeddag 2018 vindt plaats op zondag 22 april 2018 en staat in het teken van 'Kiezen'. Ter voorbereiding van deze editie van Erfgoeddag organiseerde de cultureel-erfgoedcel een brainstorm voor alle erfgoedverenigingen uit de regio. Deze brainstorm vond plaats in het Erfgoedhuis op 10 oktober.

Er werd gepolst naar de ideeën van de erfgoedwerkers, welke activiteiten zij zouden organiseren en of er een overkoepelend deelthema kon gevonden worden bij de verschillende activiteiten. Aan de hand van de inspiratiebrochure werden verschillende ideeën en pistes uitgewerkt.

In de loop van 2018 ondersteunt erfgoedcel Viersprong de organisatoren van activiteiten bij de invoer ervan in de databank van Erfgoeddag en bij de communicatie.

3.4 Vrijwilligersbeleid en ontmoetingsdag vrijwilligers

De cultureel-erfgoedcel rekende ook in 2017 op de inzet van een aantal vrijwilligers die taken uitvoerden zoals de invoer in de erfgoedbank, het digitaliseren van beeldmateriaal, de inventarisatie van het religieus erfgoed, de inventarisatie van het Lochristi Sierteeltmuseum ... De cultureel-erfgoedcel besteedt speciale aandacht aan de competenties van vrijwilligers, die afgestemd worden op het takenpakket.

Ontmoetingsdag

Op zaterdag 17 juni organiseerde de cultureel-erfgoedcel de jaarlijkse ontmoetingsdag voor vrijwilligers. Op het programma stond een gegidst bezoek aan 't Grom, een doemuseum rond groenten en tuinbouwerfgoed (zie ook 2.1 Uit goeie grond), gevolgd door een gegidst bezoek aan de wintertuin van het Ursulineninstituut in Onze-Lieve-Vrouw Waver.

Er waren 33 aanwezigen op de ontmoetingsdag.

(Informeel) Ontmoetingsmomenten en bedankingsmomenten

De cultureel-erfgoedcel zette de vrijwilligerswerking in 2017 extra in de kijker tijdens de jaarlijkse

Week van de vrijwilliger via een item in de nieuwsbrief. Daarnaast stuurde erfgoedcel Viersprong een gepersonaliseerd kaartje naar de vrijwilligers om ze te bedanken voor hun inzet.

Daarnaast lastte de cultureel-erfgoedcel op geregelde tijdstippen ontmoetingsmomenten en bedankingsmomenten in voor haar vrijwilligers. De cultureel-erfgoedcel investeert voldoende tijd in het onderhouden van de contacten met haar vrijwilligers, door o.a. de juiste begeleiding op maat te voorzien, op te treden als eerstelijns hulp bij de uitvoering van hun taken en feedback en appreciatie te leveren voor hun werk.

De vrijwilligers die het religieus erfgoed inventariseerden werden op 2/10 afzonderlijk bedankt met een etentje (zie ook 3.2 Inventarisatie religieus erfgoed). Het team dat zich in Destelbergen engageerde werd uitgebreid in de bloemetjes gezet op het bedankingsmoment van 28/11.

3.5 VIAA

In het najaar van 2017 formaliseerde erfgoedcel Viersprong een samenwerkingsovereenkomst met het VIAA, het Vlaams Instituut voor Archivering. Erfgoedcel Viersprong is op die manier content partner van VIAA. VIAA zal vanaf 2018 instaan voor de duurzame bewaring van de archiefmasters, die momenteel nog door erfgoedcel Viersprong beheerd worden. De samenwerking loopt in 2018 verder.

4. Het lokale ondersteuningsbeleid

SD 4° Een goed uitgebouwd lokaal ondersteuningsbeleid heeft de kwaliteit van de cultureel-erfgoedwerking van de lokale cultureel-erfgoedactoren verhoogd.

4.1 Projectsubsidies

Binnen het projectsubsidierglement zijn er drie subsidierondes: in januari, mei en september. De aanvragen worden beoordeeld door de subsidiecommissie, die adviezen en tips formuleert. De uiteindelijke toekenning van subsidies gebeurt door de raad van bestuur.

De subsidiecommissie bestaat uit 5 leden: Rita De Vos (bibliotheek, Melle), David De Clercq (Gallische hoeve, Destelbergen), Martine Pieteraerens (Provincie Oost-Vlaanderen), Lize De Doncker (Erfgoedcel Meetjesland) en Ivan Raes (gewezen voorzitter cultuurraad Merelbeke).

In 2017 kwamen 11 aanvragen van verenigingen binnen waarvan er 10 positief onthaald werden. Volgende aanvragen konden rekenen op een projectsubsidie:

- OC De Beweging – Geschiedenis in (de) Beweging.
- De Muntenaar – Marc Sleen in Munte
- Erwin Ketels – Aanleg van een bloementapijt, creatie van een binnentuin en tentoonstelling i.k.v. het project bloemisterijen in Merelbeke
- Scouts Sint-Lutgardis – 75 jaar gidsen Sint-Lutgardis
- HG van de Gijzelse kerkuilen vzw – WWO – HG Land Van Rode ‘Retrospectieve 100 jaar Vliegplein’
- Scouts Graalridders – Gudrun Merelbeke – Eens scout, altijd scout, 50/55 jaar Graalridders-Gudrun: ‘t zelfde en toch anders
- Oude brouwerij Zonnegem - Leven in de brouwerij - het verhaal van de site
- Heemkunde Houtem – Boek ‘de geschiedenis van Zonnegem’
- De marktvrienden van Scheldewindeke – 70-jarig bestaan van de markt van Scheldewindeke
- Heemkundige Kring De Oost-Oudburg vzw – Reinaert hertaald

4.2 Groepsaanbod provincie

De provincie Oost-Vlaanderen organiseerde voor de laatste keer, in het kader van hun depotbeleid, een groepsaanbod verpakkings- en conserveringsmateriaal voor Oost-Vlaamse erfgoedbeheerders. De provincie doet een aankoop van professioneel en kwalitatief materiaal en wil de lokale erfgoedzorgers daarvan mee laten profiteren. Door de bestellingen van alle Oost-Vlaamse erfgoedbeheerders te bundelen, wordt de prijs gedrukt. Erfgoedcel Viersprong draagt ter bevordering van een kwalitatieve erfgoedzorg financieel bij tot de aankoop van dit materiaal.

Er werden 6 aanvragen ingediend ter ondersteuning van de aankoop van verpakkingsmateriaal. Die werden allemaal goedgekeurd.

- Heemkunde Houtem
- GeMuDes
- Huys De Cocker
- Kerkbestuur Heilige Kruiskerk Heusden
- DSMG
- Heemkundige kring Oost-Oudburg

4.3 Uitleendienst

De cultureel-erfgoedcel stelt materiaal ter beschikking dat door erfgoedverenigingen of particulieren kosteloos uitgeleend kan worden. Een volledig overzicht van het materiaal in de uitleendienst is te vinden op de website van de cultureel-erfgoedcel: <http://erfgoedcelviersprong.be/aan-de-slag/uitleendienst/>.

In 2017 deden 5 verenigingen een beroep op de uitleendienst.

De vrijwilligersteams rond de inventarisatie van het religieus erfgoed deden daarnaast ook een beroep op de materialen om een mobiele fotostudio te bouwen (wit stevig papier, fotolampen) gedurende de duur van de inventariseringen, en een laptop.

4.4 Vorming erfgoedactoren

In 2017 organiseerde de cultureel-erfgoedcel een aantal vormingsinitiatieven voor het brede lokale veld.

De vormingsinitiatieven kaderden in 2017 volledig in het project 'Uit goeie grond' rond het tuinbouwverleden van de regio (zie 2.1 Uit goeie grond) en binnen het traject 'Meer dan erfgoed, erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn' (zie 2.2. Meer dan erfgoed. Erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn).

4.5 Kenniscentrum en eerste aanspreekpunt

De cultureel-erfgoedcel treedt op als kenniscentrum en eerste aanspreekpunt m.b.t. het lokale cultureel erfgoed. De cultureel-erfgoedcel behandelde gemiddeld 3 vragen per week. De meest gestelde vragen waren hoge resolutieaanvragen, verduidelijking en ondersteuning bij subsidieaanvragen en algemene vragen naar inhoudelijke expertise.

5. Interne werking van de cultureel-erfgoedcel

SD°5 *De duurzaamheid van de interne werking van de cultureel-erfgoedcel is vergroot.*

5.1 Uitbreiding van de werking van de projectvereniging – IOED Viersprong

Vanaf 2018 zal de projectvereniging Viersprong zich ook engageren voor het onroerend erfgoed van de regio. Hiertoe werd in oktober 2017 een convenant afgesloten met het Vlaams Gewest. De gemeente Merelbeke was trekker bij de opmaak van het beleidsplan en het actieplan 2018, de cultureel-erfgoedcel gaf inhoudelijke input bij de opmaak ervan.

Ter voorbereiding van deze convenant was de cultureel-erfgoedcel aanwezig op diverse netwerkmomenten van IOED's.

De cultureel-erfgoedcel was verantwoordelijk voor de aanstelling van de nieuwe erfgoedcoördinator archeologisch, landschappelijk en bouwkundig erfgoed. In 2017 werd de vacature uitgeschreven, een jury samengesteld en een schriftelijk examen opgesteld.

5.2 Beleid

- Opmaak actieplan 2018

Het actieplan 2018 werd opgemaakt en aan het Agentschap bezorgd op 1 december 2017.

- Opmaak jaarverslag 2016

Het jaarverslag werd opgemaakt en aan het Agentschap bezorgd op 1 april 2017.

5.3 Teamoverleg en dagelijks bestuur

Om de vinger aan de pols te houden van de activiteiten van de personeelsleden van de cultureel-erfgoedcel werd minstens 1 keer per maand teamoverleg gehouden. Elk teamlid gaf een stand van zaken m.b.t. de lopende zaken die in haar takenpakket zitten.

De algemene werking van de cultureel-erfgoedcel werd door het dagelijks bestuur opgevolgd dat maandelijks overlegde.

5.4 Brede communicatie

In 2017 communiceerde de cultureel-erfgoedcel via verschillende kanalen over cultureel erfgoed in de regio en over de werking van erfgoedcel Viersprong.

Website en nieuwsbrief

De website www.erfgoedcelviersprong.be richt zich voornamelijk naar het cultureel-erfgoedveld, de lokale stakeholders en het brede publiek. Het wil in eerste instantie een portaal zijn rond cultureel erfgoed in het werkingsgebied.

De website van de cultureel-erfgoedcel kende in 2017 een jaarlijks gebruikersaantal van 3.626 gebruikers, een daling ten opzichte van 2016. De gemiddelde bezoekduur is 1:22 minuten. 13% van de bezoekers zijn terugkerende bezoekers. 54% van de bezoekers komt via Google op de website, 25% surft meteen naar de website.

De cultureel-erfgoedcel verstuurd maandelijks een digitale nieuwsbrief met het laatste erfgoednieuws uit het werkingsgebied. In de nieuwsbrief voorziet de cultureel-erfgoedcel ruimte voor activiteiten van het cultureel-erfgoedveld en de brede cultureel-erfgoedsector. In 2017 zijn 14 nieuwsbrieven verstuurd via het gratis platform Mailchimp. In 2017 verstuurd erfgoedcel Viersprong een extra nieuwsbrief naar aanleiding van Erfgoeddag en de lancering van 'Uit goeie grond'. In 2017 telde de nieuwsbrief 926 abonnees met een opening rate van 38%.

Sociale media

Facebook

Sinds 2011 heeft de cultureel-erfgoedcel haar eigen facebookpagina. Via de facebookpagina geeft de cultureel-erfgoedcel volgers een blik achter de schermen van de cultureel-erfgoedcel en communiceert ze over activiteiten, oproepen, nieuwsberichten en cultureel-erfgoedgerelateerde thema's. Via Facebook verspreidt de cultureel-erfgoedcel eveneens nieuws uit het cultureel-erfgoedveld. In 2017 telde de facebookpagina van erfgoedcel Viersprong 642 volgers, een stijging ten opzichte van 2016.

Instagram

Sinds 2014 heeft de erfgoedcel Viersprong een Instagram account. Erfgoedcel Viersprong heeft 151 volgers op Instagram.

Twitter

Erfgoedcel Viersprong gebruikt haar twitteraccount voornamelijk voor perswerking. In 2017 telde de cultureel-erfgoedcel 221 volgers.

Pers en gemeentelijke infobladen

De cultureel-erfgoedcel verstuurt persberichten naar de lokale pers naar aanleiding van activiteiten, vormingen of nieuwsberichten. In 2017 verscheen erfgoedcel Viersprong 46 keer in de pers

5.5 Vormingen, studiedagen en sectormomenten voor personeel

Elisa De Puyseleyn	Ans Van de Cotte
15/05: Ontmoetingsdag erfgoedinzicht provincies Oost- en West-Vlaanderen, Texture, Kortrijk	13/03 en 20/03: Opleiding Mental Health First Aid, cursus eerste hulp bij psychische problemen, Eindhoven
1/06: Vorming Adlib, provinciehuis, Brugge	7/09: vorming Adlib, provinciehuis, Gent
	26/10: Ontmoetingsdag Oost-

	Vlaamse kerkbesturen. Erfgoederfenis. Bouwstenen voor de toekomst, Provincie Oost-Vlaanderen, Gent
	1/12: Groot Onderhoud, Provinciehuis, Leuven

5.6 Tussentijdse en jaarlijkse controle van de begroting

Jaarlijks wordt de begroting in het midden en op het eind van het jaar gecontroleerd.

Waar nodig wordt financieel bijgestuurd.

Gedurende het werkjaar werd meermaals overlegd met de boekhouder bij het inboeken van de facturen op driemaandelijke basis.

5.7 Administratieve taken

Het personeel van de cultureel-erfgoedcel stond o.m. in voor het opvolgen van de boekhouding, verzendingen, facturatie (opmaken en betalingen), personeelsadministratie, het afsluiten en opvolgen van verzekeringen, het archiveren van documenten, bestellingen kantoor materiaal, het verzorgen van catering bij vergaderingen en ontmoetingsmomenten, het vastleggen van zalen ...

II. Acties gekoppeld aan strategische en operationele doelstellingen zoals vastgelegd in de cultureel-erfgoedconvenant.

Nr. OD	Actie	Verantwoorde -lijke	Actielijn	Status actie
1a, b, d	Culturele archieven	EDP, AVDC	De brochure 'Leren archiveren' werd ontwikkeld en verspreid /Het materiaal rond het passiespel van Moortsele wordt gearhiveerd. Mondelinge bronnen worden aangemaakt	Afgerond/ lopend
1b	Houtem Jaarmarkt	EDP, AD	Het opzetten van een borgingsactie rond Houtem Jaarmarkt	Afgerond
1c, 3a	Inventarisatie LoS	EDP	De collectie van het LoS is geïnventariseerd	Afgerond
1c, 3a	Inventarisatie GeMuDes	EDP	De collectie van het GeMuDes is geïnventariseerd	Lopend
1c	Inventarisatie MAD	EDP	De collectie van het MAD is geïnventariseerd	Lopend
1d	Erfgoedbank	EDP, AD	Vrijwilligers hebben nieuw beeldmateriaal gedigitaliseerd, ingevoerd en beschreven in de erfgoedbank	Afgerond
1c,2a, 2b,3d	Uit goeie grond	EDP, AD	Nieuwe doelgroepen hebben kennis gemaakt met het tuinbouwverleden	Lopend
2a, b 4b	Erfgoedcollecties, gezondheid en welzijn	AVDC	Cultureel erfgoed wordt ingezet in de creatieve therapie van cliënten van PC Caritas. De expertise hierrond wordt	Lopend

			gedeeld	
1c	MAD: Van gemeentemuseum naar gemeenschapsmuseum	AVDC	De collectie van het MAD heeft andere doelgroepen bereikt	Lopend
2b, 3a	Kinderen in bezet gebied	EDP	Kinderen van de derde graad maken kennis met het oorlogsverleden van de betrokken gemeenten	Afgerond
2b, 3c, 3d,	Het vliegveld van Gontrode tijdens WOI	EDP	Het verhaal van de site in Gontrode en het dagelijkse leven tijdens WOI is ontsloten	Afgerond
3a, 3c	Overlegstructuren op Vlaams, provinciaal en lokaal niveau	AVDC, EDP	Samenwerking en expertise-uitwisseling via diverse overlegstructuren	Afgerond
3a, 3b, 3c, 3d	Inventarisatie religieus erfgoed	AVDC	De inventarissen zijn afgewerkt en ingevoerd in de databank	Lopend
3b, 3d, 4b, 5a	Vrijwilligersbeleid	EDP, AVDC	Het aantal vrijwilliger is gestegen	Afgerond
3a, 3c, 3d	Erfgoeddag	EDP, AD	Inwoners en cultureel-erfgoedgemeenschappen participeren aan Erfgoeddag	Afgerond
3a, 5b	VIAA	EDP	Gedigitaliseerd materiaal wordt duurzaam bewaard	Lopend
4a	Projectsubsidies	AVDC	De aanvragen zijn beoordeeld, opgevolgd en geëvalueerd	Afgerond
4a	Groepsaanbod provincie	AVDC	De zorg voor het cultureel erfgoed is verbeterd	Afgerond
4a	Uitleendienst	AVDC	Het cultureel-erfgoedveld maakt	Afgerond

			gebruik van de uitleendienst	
4b	Vorming erfgoedactoren	EDP	Organisatie van vorming op vraag van het veld	Afgerond
4a	Kenniscentrum en eerste aanspreekpunt	EDP, AVDC, AD	Het beantwoorden van vragen van veld en publiek	Afgerond
5e	Oprichting IOED	AVDC	De werking van de projectvereniging is uitgebreid met onroerend erfgoed	Afgerond
5e	Beleid	AVDC	Actieplan en jaarverslag zijn opgemaakt	Afgerond
5c	Brede communicatie	EDP	Er zijn nieuwe communicatie-instrumenten ontwikkeld	Afgerond
5d	Vormingen en studiedagen voor personeel	EDP, AVDC	De kennis/competenties van de medewerkers is/zijn verhoogd	Afgerond
5e	Tussentijdse en jaarlijkse controle van de begroting	EDP, AVDC	De inkomsten en uitgaven werden tussentijds gecontroleerd en waar nodig bijgestuurd	Afgerond
5e	Administratieve taken	EDP, AVDC	Administratieve taken verbonden aan de werking van de cultureel-erfgoedcel zijn vervuld	Afgerond

III. Bestuur, reflectiegroep en personeel

Raad van bestuur

De raad van bestuur heeft de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid over de cultureel-erfgoedcel. De raad van bestuur bestaat uit de schepenen van cultuur van de zes deelnemende gemeentes en een lid uit de oppositie.

In 2017 kwam de raad van bestuur samen op 15/02, 22/03, 7/06, 5/10 en 21/11 .

Reflectiegroep

De reflectiegroep ondersteunde de cultureel-erfgoedcel inhoudelijk en kwam driemaandelijks samen. Hij is samengesteld uit de coördinator erfgoedcel, de erfgoedcoördinator en diverse (lokale en bovenlokale) erfgoedexperten en -vrijwilligers. Vanaf het najaar kwamen daar ook de cultuurbeleidscoördinatoren van de betrokken gemeenten bij. De leden van de reflectiegroep hebben een adviserende stem en bereiden de vergaderingen van de raad van bestuur mee voor. In 2017 kwam de reflectiegroep drie keer samen op 21/03, 30/05 en op 14/11.

Personeel van de cultureel-erfgoedcel

Het team van de cultureel-erfgoedcel bestond in 2017 uit 1,875 VTE's:

Elisa De Puyseleyr, 0.675 VTE niveau A (in moederschapsrust van 20 juli t.e.m. 31 december)	Erfgoedcoördinator
Ann Degeest (vervanging van Elisa van 21 augustus 2017 t.e.m. 22 december), 0.3 VTE, niveau A	Erfgoedcoördinator
Ans Van de Cotte, 0.9 VTE, niveau A	Coördinator erfgoedcel

IV. Erfgoedcel Viersprong in de pers

De cultureel-erfgoedcel kwam voor in onderstaande persartikels:

	Datum	Medium	Titel
1.	Februari 2017	Infomagazine Melle	Opsporing verzocht, Hilda Jacobs, Fotografe
2.	Februari 2017	Info Lochristi	Sierteeltmuseum: een verhaal van 892 objecten
3.	16 februari 2017	AVS Nieuws	Sierteeltmuseum gooit collectie online
4.	17 februari 2017	Het Nieuwsblad	892 voorwerpen uit Lochristi Sierteeltmuseum geïnventariseerd en gedigitaliseerd
5.	18 februari 2017	Lochristinaar.com	Inventarisatie Sierteeltmuseum Zaffelare
6.	8 maart 2017	Deze Week, Wetthra	Boek over erfgoed en welzijn
7.	Maart/april 2017	Infomagazine Destelbergen	Brochure: Leren archiveren
8.	Maart/april 2017	Infomagazine Destelbergen	Workshop Lang leve de appel
9.	April 2017	Infomagazine Melle	Erfgoeddag thema Zorg
10.	April 2017	Infomagazine Melle	Leren Archiveren
11.	April 2017	Infomagazine Melle	Uit Goeie Grond, vormingsaanbod
12.	April 2017	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Ontdek het witte goud van Jantje Witloof
13.	April 2017	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Erfgoeddag thema Zorg
14.	April 2017	Info Lochristi	Erfgoeddag rond Zorg
15.	April 2017	Info Lochristi	Wat kan je allemaal doen met een appel?
16.	April 2017	Info Lochristi	Het LoS: Lochristi Sierteeltmuseum, een verhaal van 892 objecten
17.	April 2017	Infomagazine Merelbeke	Erfgoeddag 2017: ZORG dat je erbij bent!
18.	April 2017	Infomagazine Merelbeke	Meer dan erfgoed: nieuw boek en vormingstraject
19.	April 2017	Infomagazine Merelbeke	Brochure: leren archiveren
20.	6 april 2017	Het Nieuwsblad	Groepsuitstappen en witloofmaaltijden zetten verleden en heden van 'witte goud' in de kijker
21.	9 april 2017	Het Nieuwsblad	Leren archiveren
22.	Mei/juni 2017	Infomagazine Destelbergen	Lezing 'Vergeten groenten'
23.	12 mei 2017	De Wandelkrant	Nieuwe wandel- en fietskaart Bloeiend Oost-Vlaanderen
24.	16 mei 2017	Het Laatste Nieuws-Dender	Nieuwe wandel- en fietskaart door de

			sierteelt
25.	17 mei 2017	Het Laatste Nieuws- Wetteren, Gent, Lochristi	Nieuwe wandel- en fietskaart door sierteeltstreek
26.	19 mei 2017	Het Laatste Nieuws- Waasland	Nieuwe wandel- en fietskaart langs sierteelt
27.	Juni 2017	Seizoensbrochure De Kluize	Uit Goeie Grond – ontdek het tuinbouwverleden in de regio
28.	Juni 2017	Info Lochristi	Uit goeie grond – Lezing Vergeten groenten
29.	Juni 2017	Infomagazine Melle	Melse familieportretten gemaakt door Hilda Jacobs
30.	14 juni 2017	Deze Week	Oosterzele – vergeten groenten
31.	Juli 2017	Infomagazine Melle	B(l)oeiend Oost-Vlaanderen
32.	Sept.-okt. 2017	Informatieblad Destelbergen	Plantenbeurs op 17 september
33.	Sept.-okt. 2017	Informatieblad Destelbergen	Uit Goeie Grond: ontdek het regionale tuinbouwverleden
34.	September 2017	Infomagazine Merelbeke	Open Monumentendag in Flora
35.	September 2017	Infomagazine Melle	Uit Goeie Grond, herbeleef het rijke tuinbouwverleden van Destelbergen, Lochristi, Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem
36.	September 2017	Infomagazine Sint-Lievens- Houtem	Uit Goeie Grond, herbeleef het rijke tuinbouwverleden van Destelbergen, Lochristi, Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem
37.	September 2017	Info Lochristi	Laat het tuinbouwverleden spreken
38.	September 2017	Infozine Oosterzele	Uit Goeie Grond: herbeleef het rijke tuinbouwverleden van Oosterzele
39.	13 september 2017	Deze Week	Agenda (Uit Goeie Grond in Destelbergen)
40.	18 september 2017	Het Nieuwsblad	Uit goeie Grond: luisteren naar het tuinbouwverleden in het Reinaertpark
41.	21 september 2017	Het Nieuwsblad	Zestiende Plantenbeurs onder zomerzon
42.	Oktober 2017	Info Lochristi	Laat het tuinbouwverleden spreken
43.	Oktober 2017	Nieuwsbrief CAG	Uit Goeie Grond: alle verhalen
44.	5 oktober 2017	Nieuwsbrief ErfgoedApp	Nieuwe toers van onze partners
45.	11 december 2017	Nieuwsbrief Impressant Plus	Infozuil: jaarmarkt Unesco werelderfgoed
46.	11 december 2017	Nieuwsbrief Impressant Plus	Bezoekers wekken zelf energie op